

EL SALVADOR
INDIEN
JORDANIEN
MALAWI
MOLDAVIEN
ZIMBABWE

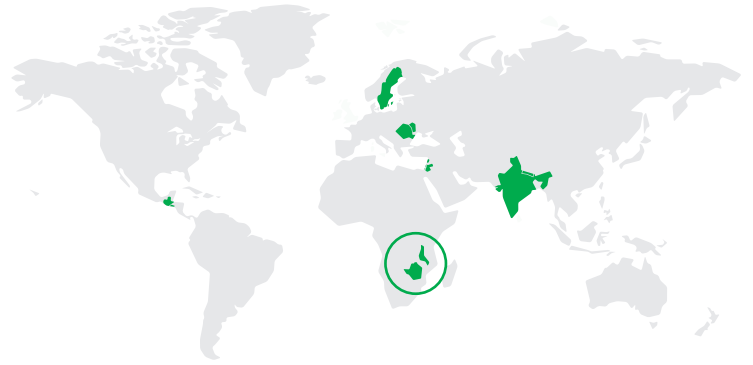
Studiematerial om kvinnors rättigheter och de globala målen

HANDLINGSKRAFT

6 LÄNDER — 6 KVINNOR

im

HANDLINGSKRAFT
6 LÄNDER – 6 KVINNOR

HUVUDSTAD Lilongwe

BEFOLKNING 17,2 miljoner (2015)

SPRÅK Engelska och Chichewa är officiella språk, men totalt talas 13 språk

LÄS- OCH SKRIVKUNNIGHET 65,8 procent (58,6 % för kvinnor, 73 % för män) (2015)

FÖRVÄNTAD LIVSLÄNGD 61,2 år (63,2 år för kvinnor, 59,2 år för män) (2016)

ANDEL SOM LEVER MED HIV ELLER AIDS 9,11 procent av den vuxna befolkningen (2015)

MALAWI

Malawi ligger i sydöstra Afrika och gränsar till Tanzania, Zambia och Moçambique. En tredjedel av landets yta (118 000 km²) är Malawisjön som genom bland annat sin fisk är viktig för befolkningens försörjning. Den största delen av befolkningen bor på landsbygden och landets ekonomi är till stor del baserad på just fiske men också jordbruk. De främsta exportprodukterna är tobak, te och socker.

Malawi har varit självständigt sedan 1964, då det blev självständigt från Storbritannien. Det politiska läget har varit instabilt sedan dess och även om positiv utveckling har skett så anses fortfarande respekten för demokrati och de mänskliga rättigheterna vara låg. Inflationen i landet är hög och Malawi anses idag vara ett av världens fattigaste länder. Trots de möjligheter som en sjö innebär så saknas ett fungerande bevattningssystem och produktionen av tobak, som dessutom är skadlig för de som arbetar med det, innebär att mark inte används till att producera mat. Det här leder till en stor utsatthet för befolkningen, där exempelvis torka eller översvämningar snabbt leder till humanitära kriser. Tillgången till hälso- och sjukvård är begränsad och befolkningen är hårt drabbad av hiv och aids, malaria och undernäring. Hälften av landets befolkning är idag under 15 år och var tionde barn når inte sin femårsdag.

IM har arbetat i Malawi sedan 2007 och har sitt landkontor i huvudstaden Lilongwe i centrala delen av landet.

IM I SÖDRA AFRIKA

IM började arbeta i södra Afrika i mitten av 1980-talet och finns idag i Malawi, Zimbabwe och Zambia. Eftersom alla tre ländernas befolkningar är hårt drabbade av fattigdom är försörjning en nyckelfaktor för IMs arbete i regionen. Genom att säkra ekonomisk trygghet så kan man också enklare arbeta för att fler unga ska få möjlighet att gå i skolan och sprida kunskap om hälsa.

IMs fokus ligger framförallt på flickors utbildning och kvinnors försörjning där man jobbar med lokala partnerorganisationer inom just de frågorna. Många kvinnor saknar makt över sina egna liv och eftersom män ses som de främsta inkomsttagarna hamnar kvinnor ofta i beroendeställning till dem.

Okunskap om kvinnors rättigheter bidrar till ojämställdhet men genom att stärka flickors och kvinnors ställning kan man exempelvis förhindra barnäktenskap, få tjejer att stanna längre i skolan och ändra maktbalansen i byarna. Att tjäna sina egna pengar är ofta ett första steg i att skapa sig makt över sitt eget liv och en möjlighet att få mer inflytande i beslut som gäller både familjen och samhället.

Kvinnorna som deltar i IM-stödda projekt är måna om att deras döttrar ska få gå i skolan eftersom de själva inte fått den möjligheten som barn. Flickor som går färdigt skolan har mycket bättre möjligheter att kunna ta sig ur fattigdomen och försörja sig i framtiden. IM arbetar både med att få fler flickor att stanna kvar i skolan och med att sprida kunskap om sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR). Med hjälp av lokala partnerorganisationer arbetar IM med bykommittéer och föräldra- och ungdomsgrupper för att komma tillrätta med traditioner som hindrar flickornas utveckling.

WOLREC

Sedan 2014 samarbetar IM med Women's Legal Resources Centre (WOLREC) som finns i Balaka- och Salimadistrikten i södra Malawi. Organisationen jobbar för att förbättra kvinnors förutsättningar och bygga upp deras självförtroende så de kan hjälpa sig själva till ekonomiskt oberoende. Under de tre senaste åren har de nått ut till över 2400 kvinnor från 120 olika byar.

WOLREC erbjuder bland annat juridisk rådgivning där kvinnor kan få professionell hjälp utan kostnad och bli motiverade att kräva sina rättigheter. De arbetar även mycket med sparlåneklubbar, även kallade VSL-grupper (village saving loans) där medlemmarna både får utbildning och lån vilket lett till att många lyckats starta egna små företag. Vissa sparlåneklubbar är bara för kvinnor, men blandade grupper finns också.

WOLREC stöder också Stjärncirkelgrupper, vars namn kommer från den engelska förkortningen STAR för Society Tackling Aids by Rights (samhälle som tacklar aids genom rättigheter). Dessa grupper riktar sig också till både män och kvinnor för att alla ska kunna inkluderas i jämställdhetsarbete och för att gemensamt lösa problem i närområdet. Det kan handla om att finansiera en vattenpump i byn, bygga en skola eller hjälpa flickor som hoppat av skolan att komma tillbaka till utbildning.

FILMEN

Filmen belyser sparlåneklubbars roll för kvinnor att kunna bli självförsörjande. Att vara självförsörjande är viktigt för att också kunna ha makt över sitt eget liv. På grund av att flickor i högre grad än killar hoppar av skolan och får hjälpa till hemma har de sämre möjligheter till framtida självförsörjning. Familjerna och även ibland flickorna själva ser tidiga giftermål som enda utvägen till ett bättre liv där framtiden då innebär en beroendeställning till mannen. Sociala och kulturella förväntningar på unga flickor gör det svårt för dem att själva kunna bryta sig loss.

Anne Chiwere, filmens huvudperson, är med i en sparlåneklubb, stödd av WOL-REC, och hon drömmer om att öppna en egen butik i sin hemby. I dagsläget reser hon till en marknad på en annan ort för att köpa hem varor i större volym som hon sedan kan sälja med vinst på hemmaplan. Genom sparlåneklubbar, som i filmen kallas "bank", har kvinnor möjlighet att gå ihop och tillsammans spara pengar som sedan lånas ut till en i taget. Genom att lägga en viss summa vid varje möte har sparlåneklubben snart en grundplåt och kvinnorna kan presentera sina affärsidéer för varandra och låna pengar.

Att vara med i en sparlåneklubb är dock inte helt oproblematiskt. I en scen där Anne åker cykeltaxi pratar hon och cykeltaxichauffören om hur män behöver upplysas om fördelarna med att kvinnor har en egen inkomst. I dagsläget verkar många män uppfatta det som ett hot och tror att kvinnors självständighet bland annat kan leda till otrohet. Anne vill snarare trycka på hur bra klubbarna är för både kvinnorna, männen och hela familjen och att det är viktigt att kvinnor vågar vara självständiga även när män finns i närheten. De bidrar till att utveckla hela samhället.

Klubben har inneburit att Anne fått kapital att handla sina varor för vilket i sin tur innebär en stor förändring för henne själv och hennes familj. Anne säger att hon vill kunna spara ihop pengar till bostäder för sina barn så att de ska känna sig trygga och kunna fortsätta gå i skolan. Hon själv har inte haft möjlighet att gå många år i skolan men hon trycker på vikten av utbildning för sina barn så att de kan få en bra framtid.

Anne har idag en stark roll i sin by och är en förebild för andra kvinnor.

"When you ask someone about me you will hear them say: Anne Chiwere is an independent woman".

Hur kan en sparlåneklubb bidra till kvinnors ökade egenmakt?
De 10 diskussionsfrågorna är baserade på filmen om Anne Chiwere
och kopplar kontexten till de globala hållbarhetsmålen

SPARLÅNEKLUBB

En sparlåneklubb (Village saving loans group), ibland också kallad "bank", är ett sätt för en grupp att spara och låna pengar tillsammans. Är man fattig kan det vara svårt att kunna spara ihop tillräckligt med pengar för att göra en större investering, exempelvis till att köpa en ugn till sitt bageri eller till att bygga ut sitt hus. I en sparlåneklubb kommer deltagarna överens om en summa som alla ska betala in som grundplåt. Därefter får medlemmarna framföra sina önskemål om vad de skulle vilja investera i och hur hen ska betala tillbaka. Gemensamt bestämmer man vem som ska få låna och den personerna får då låna en större summa av grundplåten och sedan betala tillbaka efter överenskommen återbetalningsplan. En liten ränta tillkommer och vid årets slut finns det mer pengar i banken än vad som ursprungligen var grundplåten. Det beloppet delas upp mellan deltagarna och man börjar om från början det följande året.

För att grupperna ska kännas trygga så finns regler som alla ska följa och modellen bygger på samarbete och tillit för varandra.

DISKUSSIONSFRÅGOR TILL FILMEN OM MALAWI

1. Innan du såg filmen, vad var din bild av Malawi? Överensstämmer den bilden med filmen? Varför? Varför inte?
2. "The groups build our self-esteem and make us stronger. When we meet, we get inspired by each other and it makes us excel." – Diskutera vad ni vet om sparlåneklubbar
3. Det första hållbara utvecklingsmålet handlar om att avskaffa fattigdom i alla dess former, överallt. Hur kan sparlåneklubbar, som den Anne är med i, bidra till minskad fattigdom i landet?
4. Det femte hållbarhetsmålet handlar om jämställdhet och att stärka alla kvinnors och flickors egenmakt. Hur påverkar sparlåneklubben kvinnornas, och framförallt Annes, självständighet och känsla av egenmakt?
5. Anne bränner sina egna tegelstenar och samlar dem på hög för att bygga hus. Hon har redan byggt till två rum på sitt eget hus och ser nu fram emot att bygga hus som ska användas till affärsverksamhet. Hon ser att detta kan ge hennes barn en inkomstmöjlighet så att de kan fortsätta gå i skolan. Diskutera hur utbildningsmöjligheter kan kopplas till försörjning? Hur kan utbildning bidra till att bryta fattigdom?
6. Anne köper sina produkter på en marknad och säljer dem på en annan. I filmen tar hon buss och cykeltaxi. Hon har också en egen cykel som hon tar sig runt på. Diskutera vad som är fördelarna för Anne och hennes kunder, med att kunna ha flera olika marknader och ett bredare geografiskt område att använda sig av.
7. Annes man var rädd för att hon skulle skaffa sig en "extra marital affair" om hon startade en affärsverksamhet. Diskutera vad ni tror att hennes man menar och varför han är negativt inställd till att hon startar en affärsverksamhet. Sätt detta i perspektiv med att Anne själv säger hur viktigt det är att när kvinnorna går med i bankerna så får de en chans att lämna hemmet.
8. "When you ask someone about me you will hear them say: Anne Chiwere is an independent woman". Anne säger att det är viktigt att kvinnor är självständiga, även när män finns i närheten. Diskutera vad ni tror hon menar med det.
9. När Anne åker cykeltaxi pratar hon och cykeltaxichauffören om män. Han säger att vissa män inte är upplysta än och därför inte tillåter sina fruar att vara med i dessa sparlåneklubbar. Varför är det viktigt att också inkludera män när man arbetar för ökad jämställdhet?
10. Anne är en stark förändringsagent och en förebild för många i sin omgivning. Hur skulle ni beskriva henne för andra ni möter?

